Halászati Lapok

A Haltermelők Országos Szövetsége
és a Halászati Terméktanács információs és marketing hírlevele

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

I. évfolyam

2000/Május

Szabályozni kellene a pontytermelést

Kemény emberek a halászok, nem mondható róluk, hogy könnyen sírva fakadnak. A Tisza ciánmérgezésekor eléjük táruló látvány azonban az ő szívükön is facsart egy nagyot, s bizony nem egy halász nyúlt a zsebkendője után. Aztán hamar túlléptek az érzelmi válságon, és azt kezdték el keresni, mit tehetnek a folyóért, az élővilágért. Már csak azért is, mert a tavaszi hónapokban szinte minden megélhetési forrásuk elapadt. A lakosság még annyi halat sem vásárolt, mint korábban. A halastavakat nem lehetett lehalászni, pedig bőven akadt egészséges, finom ponty és más sütni, rántanivaló. Borbély Gyula, a jászkiséri tógazdaság vezetője, a Haltermelők Országos Szövetség elnökségének tagja hisz abban, hogy a hal értékesítésének vannak még kiaknázatlan lehetőségei. Hogy miképpen, az a beszélgetés során kiderül.

• Induljunk el a kályhától: jobb helyzetbe kerültek-e a halászok az elmúlt tíz évben a privatizáció végrehajtásával, vagy sem?

– Az 1990 utáni években a privatizáció végrehajtásakor elsősorban a pénz és nem a szakértelem dominált. A szakmai hátteret a legritkább esetben vették figyelembe, s – bármilyen furcsa, de – a megmaradt halászok számára kedvező helyzetet teremtett. A termelés mennyisége ugyanis a harmadára esett vissza, ami keresleti piacot hozott létre. A nagy kereslet pedig az ágazatban szokatlan mértékű profitot hozott. S nem csak a halászattal foglalkozókat vonzotta ez a helyzet, hanem a befektetőket is. Ennek az volt a következménye, hogy egyre több tógazdaságot újítottak fel, egyre inkább felfutott a termelés, s talán csak mostanra álltunk vissza a rendszerváltás előtti termelési szintre. Azzal a különbséggel, hogy a '90-es évek előtt a halfogyasztás zömét a ponty adta, s volt is rá fizetőképes kereslet, ma viszont lényegesen kevesebb pontyot fogyasztunk.

• Vagyis megváltoztak a fogyasztási szokások? Ma is 2,5–2,7 kilogramm halat fogyaszt egy magyar ember egy év alatt, mint a rendszerváltás előtti években.

– Így igaz. A fogyasztás mennyisége nem, de a szerkezete megváltozott, hiszen míg korábban a vásárolt hal 90 százalékát a ponty tette ki, addig ma az 55 százalékot. Rengeteg import hal érkezik az országba, egyre inkább terjed a tengeri hal iránti igény, a pisztráng, az afrikai harcsa és még sorolhatnám, mi minden konkurál a ponttyal. Azelőtt ez nem volt, a magyar halfogyasztási szokásokban a ponty állt a középpontban. Ma viszont rengeteg feldolgozott terméket megvásárolhatnak.

• Miért éppen a ponty terjedt el idehaza?

– Egyszerű az oka: a ponty olyan halfaj, mint a gabonaféléknél a búza. Ez adja azt a tömegterméket, ami a mi éghajlatunkon, a mi viszonyaink között nagy mennyiségben, biztonsággal előállítható. S e mellett a tradicionális halfogyasztásnak is a ponty volt az alapja.

• A szövetség tavaly elindított egy három éves ponty marketing programot annak érdekében, hogy a 1,5 kilogrammot ki-

Folytatás a 2. oldalon

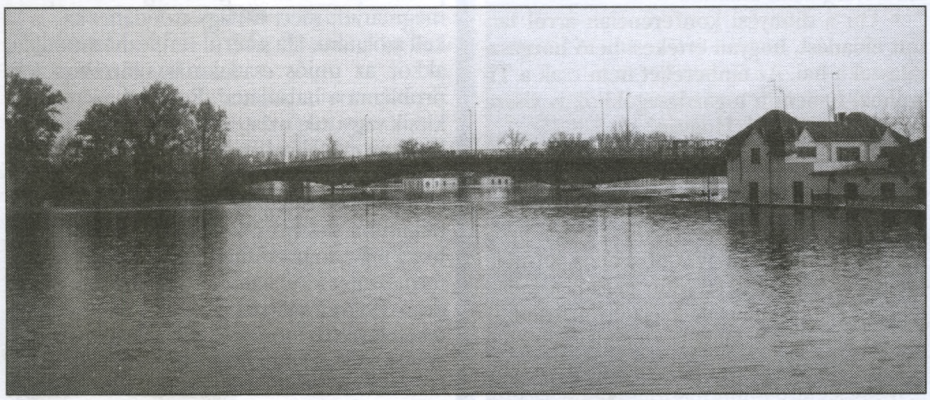

Óriási víztömeg nehezedett a felemelt és megerősített tiszai gátakra

Tartalom:

Szakmai konferencia Dinnyésen	3
Az élő Tisza fohásza	5
Bangkoki nyilatkozat	5
Új akcióterv készült	6
Együttműködés a borosokkal	6
Hírek, események Halász szakmunkásképzés	7
Uniós támogatás a hazai halászatban (II.)	8

Szerkeszti:
Szerkesztő Bizottság
Felelős szerkesztő:
Hajtun György

Szabályozni kellene a pontytermelést

Folytatás az 1. oldalról

tevő fogyasztást felfuttassák. Ezzel talán a most alakuló fogyasztási szokásokat is meg akarják változtatni?

– Nem, hiszen egyáltalán nem baj, hogy 1–1,2 kilogramm tengeri halat vásárolunk egy év alatt. A baj az, hogy a valamikori 2–2,3 kilogrammnyi pontyból csak 1–1,5 kilogramm maradt. Jó néhányan elmondták már előttem, hogy tőlünk nyugatra a sokszorosát eszik meg a halból, mint amennyit mi fogyasztunk. A ponty marketing programnak az volna a szerepe, hogy ezt a halat visszaemeljük a korábbi szintre, ezzel már elégedettek lennénk.

• A marketing programnak igazán nem tett jót a februári ciánmérgezés, majd a nehézfém szennyezés. S most az árvízzel is meg kell küzdeni…

– A ciánmérgezésben a legnagyobb probléma az volt, hogy olyan ellenpropagandát kapott a hal a televízió képernyőjén keresztül, ami tönkre tette a piacot. Senki nem mondta el, hogy a cián nem olyan méreg, mint az arzén, amelyik bennmarad a szervezetben. A ciánt a mérgezés után nem lehet kimutatni, hiszen hemoglobin-roncsolást okoz, aminek következtében megszűnik az oxigénszállítás, és a hal elpusztul. De a cián nem kumulálódik a szervezetben. Nem kellett volna, hogy ekkora stresszt okozzon az emberekben, mint amekkora a média hatására keletkezett. A bemutatott képekkel sikerült elérni, hogy a fagyasztott tengeri halakat sem lehetett ebben az időszakban eladni, hiszen olyan ellenérzést, félelmet váltott ki az emberekből a látvány, hogy azok is elfordultak a halas pultoktól, akik korábban hetente, naponta vásároltak. Azt persze nem vitatom, hogy nagy természeti katasztrófa ért minket, de talán már túljutottunk rajta. Ma ugyan küzdünk a Tiszával, az árral, de azt tapasztaljuk, hogy a folyó él! Ez az óriási víztömeg elvitte a maradékát is a szennyezésnek. Azt igazolják a próbahalászások is, hogy nem történt akkora pusztulás az őshonos állományban, mint amit az első vizsgálatoknál gondoltunk.

• Örülhetünk annak, hogy nem érte a Tisza élővilágát pótolhatatlan veszteség.

– Valójában igen nehéz megmondani, mekkora a veszteség az őshonos állományban. S nem a busára gondolok, amelyből a cián a legnagyobb mennyiséget elpusztította. A busa pusztulása igazából nem jelent nagy kárt a Tiszának, s ha lehet, akkor ne is pótolják az elpusztult mennyiséget. A busa nagyon jó hal, s még mindig lehet a jövő hala, de nem a folyóvizekben. A folyóban az egészséges fajösszetétel kialakítását kellene szorgalmazni. Busát neveljünk a holtágakban, a tógazdaságokban, ha a piac igényli. A Tiszában ma is találunk harcsát, kecsegét, márnát és a többi őshonos halfajt, s ez az állomány képes regenerálódni. S a pusztulás nem volt olyan mértékű, hogy fenn kellene tartani továbbra is a halászati, horgászati tilalmat.

• Ön a dinnyési konferencián arról tartott előadást, hogyan értékesíthető horgásztatással a hal. Az embereket nem csak a Tiszához, hanem a tógazdaságokhoz is vissza kellene csalogatni. Hogyan?

– A magyar halászat olyan helyzetbe jutott mára, hogy egyik pillanatról a másikra összeomolhatnak tógazdaságok. Válságos a gazdasági helyzet, s ami külön gond, hogy a magyar ponty nem igazán piacos termék. Magyarán nehéz külföldön eladni a halat, igen nagy a konkurencia. Az értékesítési ár két év alatt 30 százalékkal esett vissza, a költségek viszont jelentősen megemelkedtek. A nyereségtartalom gyakorlatilag megszűnt, s mondhatni vegetál a szakma. A halfeldolgozásban lemaradtunk, el kellene gondolkodni azon, hogyan lehet a pozíciónkat javítani. Lehet, hogy kvótarendszert kellene bevezetni annak érdekében, hogy az eladási pozíciónk javuljon. Nem biztos, hogy a jelenlegi termelési szerkezetet kellene fenntartani. A busa arányát a tógazdaságokban esetleg meg kellene növelni, vagy ki kellene találni egy új, piacosabb halfajtát. A ponty viszont jól eladható a horgászpiacon. A középeurópai horgász számára – Magyarországon mintegy félmillió emberről van szó – a ponty az elsődleges hal, amit fogni szeret. Sokféle módszerrel fogható, nagyra nő, kitűnő sporthal, egész évben horgászható. A piacon – mint már mondtam – a ponty nincs ilyen jó pozícióban, ezért a horgászpiac kiszolgálása prioritást kell, hogy élvezzen. Kiszolgálhatjuk ezt a piacot oly módon, hogy horgász egyesületnek eladjuk a pontyot, vagy a tógazdaság tulajdonosai teremtik meg a feltételeket a horgászáshoz. Néhány tógazdaság számára az ökoturizmus is adhat menekülési lehetőséget. Két-három évünk van arra, hogy megtaláljuk a kiutat, s most kényszerhelyzetben is vagyunk.

A ponty viszont jól eladható a horgászpiacon

• A horgásztatás – így gondolom – nem jelenthet akkora mennyiséget, hogy az megoldaná a jövőt. Halfajváltásra tehát mindenképpen szükség van. Hogyan és mikor lehet ezt megvalósítani?

– A horgászat jelentős mennyiségű halat visz el. A tógazdaságban akkor kifizetődő a horgásztatás, ha nagyban csinálják. Ez persze sok-sok pénzbe kerül, és hosszú távon térül meg a befektetés. A halfaj-összetétel megváltoztatását a piaci igényekhez kell igazítani, nehéz volna megmondani, hogy milyen százalékban kellene egy-egy halfaj termelését felfuttatni, visszafogni. Azt tudom, hogy ahhoz, hogy normalizált piaci helyzet alakuljon ki idehaza, 30 százalékkal kellene a pontytermelést visszafogni. Ez nem érintené a fogyasztás növekedését, mert van elegendő ponty. Hortobágyon például nem kellene intenzív pontytermelést folytatni, ott talán az ökoturizmus és a természetvédelem kiszolgálása lehetne az elsődleges feladat. A kisebb, rugalmasabb gazdaságé lehet a jövő, amelyek megoldják a helyi és kistérségi piac problémáit. A nagy gazdaságok szerepe is megmarad, mert a nagy üzletláncokat is ki kell szolgálni. Ha sikerül rendezni sorainkat, akkor az uniós csatlakozás után sem lesz probléma a halászattal. Egyrészt azért, mert kicsik vagyunk, másrészt azért, mert azokra a kurrens cikkekre – például ragadozó halak, compó stb. – amelyeket erre a piacra adunk el, a jövőben is szükség lesz. Úgy látom, hogy nekünk a pontytermelést kell szabályozni, s hogy ezt a már említett kvótarendszer, vagy természetes kiválasztódás oldja meg, nem tudom. De tudomásul kell vennünk, hogy amit termelünk, azt zömmel, 90 százalékban csak a hazai piacon adhatjuk el.

H. Gy.

Az áradat elvitte a még itt maradt cián és nehézfém szennyezést

Szakmai konferencia Dinnyésen

A Haltermelők Országos Szövetsége 2000. április 6.-án agronómusi értekezletet tartott Agárdon, a Nádas étteremben. Szakmai előadások keretében szó esett az európai édesvízi haltenyésztésről, a HOSZ Pontytenyésztő Tagozatának munkájáról, az üzletlánc hálózatokba való beszállításokról és a horgásztatásról.

Az aquakultúra válaszút elé érkezett! Ezzel a mondattal kezdte előadását *Dr. Váradi László* a szarvasi Haltenyésztési Kutatóintézet igazgatója, aki az európai édesvízi haltenyésztés helyzetéről és fejlesztési lehetőségeiről számolt be a meghívottaknak.

Előadásában Váradi László részletezte, hogy Európa észak-nyugati részén, Norvégiában elsősorban a lazactermelés dominál, részben tengeri ketrecekben, részben a szárazföldre telepített medencékben. A spanyol tengerparton a különböző kagylófélék termelése jellemző, míg a mediterrán térségben melegvízi fajokkal (tengeri keszeg, tengeri sügér) a ketreces haltermelés terjedt el. A szárazföld belsejében a pisztrángtermelés dominál, részben hagyományos, átfolyóvizes, részben zárt (recirkulációs) rendszerekben.

A kelet-európai térségben főleg pontyra alapozott tógazdasági haltermelés folyik. A pontytermelés terén legjelentősebb Oroszország mintegy 300.000 tonnával, Magyarország 6. a sorban. Az aquakultúra termelés 1988–1997 között folyamatosan emelkedett. 1997-ben Európában elérte az 1,7 millió tonna mennyiséget, mely mintegy 4 milliárd USA dollárnak felelt meg.

Aquakultúrás termelés

Az aquakultúra vízterületenkénti megoszlását vizsgálva a tengeri termelés a legjelentősebb. A mintegy 1,7 millió tonna aquakultúrás termelés 71 százaléka tengeri, 7 százaléka brakkvízi (félsós vízi), 22 százaléka belvízi területről származik.

Míg az édesvízi aquakultúra, mennyiségét tekintve, stagnál, addig a tengeri aquakultúra folyamatosan emelkedik. A faji megoszlását tekintve: az összes európai haltermelés 60 százalékát a lazacfélék, 20 százalékát puhatestűek (kagylók), 10 százalékát egyéb tengeri halak, 5 százalékát a pontyfélék adják.

Európában egyes halfajok termelésének alakulása rohamosan nő: pl. atlanti lazac Norvégia agresszív fejlesztési és üzleti politikájának következtében.

A pisztráng termelése is folyamatosan emelkedik. Csökkenő tendencia a kagylónál és az osztrigánál figyelhető meg. A ponty termelése 1990 óta más halfajok megjelenése miatt csökken Kelet- és Nyugat-Európában, csak a pontyfogyasztók és pontyot kedvelők körében marad meg stabilan. Ugyan a frissességével és árával még versenyt lehet tartani, de valószínűleg nem bővíthető tovább a volumen.

Az aquakultúrás termékek fogyasztásának jelentős hányadát a tengeri termékek teszik ki Európában, hangzott el Váradi László beszámolójában. Franciaországban a legmagasabb a halfogyasztás (28 kg mennyiségből csupán 3 kg az édesvízi halfogyasztás), míg Magyarország e vonatkozásban majdnem a sor végén áll.

Összes akvakultúra termelés Európában (1984-1997, FAO, Fishstat Plus, 1998)

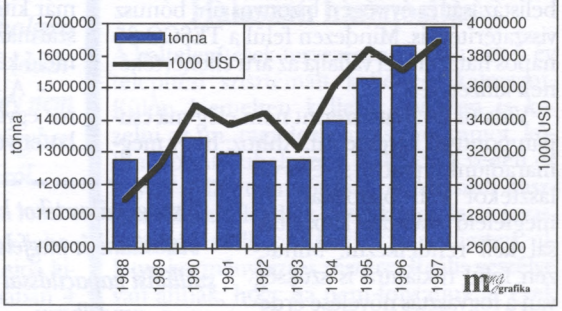

Az árak alakulása

Az európai piacon az árak alakulása az elmúlt években csökkenést mutatott. A természetes vizekből származó halfogások (elsősorban tengeri) mintegy 100 millió tonnát tesznek ki. Váradi úr előadásában kiemelt néhány halfajt, melyek jelentősek az aquakultúrás termékek körében. Így megemlítette: a tilápiát, melynek rendkívüli mértékben felfutott a világszintű termelése, ma már melegvizes rendszerekben tömegesen állítják elő, a nagy pisztrángot (1,2 kg-nál nagyobb szivárványos pisztráng), melynek kitüntetett szerepe és magasabb ára van a piacon. Az angolna, az afrikai harcsa és a ponty kapcsán azonban csökkenő árról beszélt.

Az aquakultúrás termelés 1997-ben Európában elérte a 4 milliárd dollárt

Az igazgató végül beszámolt az Európai Unió halászatfejlesztési támogatásainak javasolt prioritásairól (2000–2006). Ez az EU tagországok számára készült ajánlás, amihez a támogatások köthetők.

A halat nem csupán megtermelni kell, hanem eladni is. A TESCO hálózat hazánkban is ismert üzletlánc, melybe a bekapcsolódás meglehetősen bonyolult és költséges vállalkozás. Így számolt be tapasztalatairól Vida András a Győri Előre HTSZ elnöke, aki többek között feldolgozott termékeivel (halsaláta, pástétom, marinírozott hal, füstölt hal) már tagja e hálózatnak.

Folytatás a 4. oldalon

FISH-COOP BT. GYOMAENDRŐD

FISH COOP BETÉTI TÁRSASÁG

ajánlatai:

FISH-COOP BT. GYOMAENDRŐD

Betéti társaságunk szaktanácsadással, ivadék és tenyészhal biztosítással elősegíti a tógazdaságok, természetes vizek ivadékolását.

Zsenge, előnevelt, egy és kétnyaras csuka, süllő, harcsa, ponty, fehér és pettyes busa, amúr ivadékot kínálunk megvételre.

Betéti Társaságunk igény szerint az ivadékot és tenyész halat a helyszínre szállítja.

Az árak a Halászati Terméktanács ajánlati árait figyelembe véve megállapodás alapján kerülnek meghatározásra.

FISH COOP Betéti Társaság a GALATI „PLASE PESCARESTI" SA Hálógyár termékeinek kizárólagos magyarországi forgalmazója.

Vállalja: hálók, kötelek, inslégek, háló-cérnák és kötöző anyagok, bálakötöző zsinórok rövid határidővel történő szállítását.

A hálók anyagának vastagsága, színe, szem nagysága, bizonyos határok között a léhés mélysége és hossza egyedileg megválasztható.

Ugyanígy a kötelek, inslégek, hálócérnák és kötöző anyagok vastagsága és színe a megrendelő igénye szerint teljesíthető.

Részletes felvilágosítás:

FISH COOP BT. – CSOMA GÁBOR ügyvezető
5500. Gyomaendrőd, Áchim u. 3/1.
Telefon: 06-30-9-952-187, vagy 06-30-9-554-569, 06-66-386-709 (este)
Telefon/fax: 06-66-386-437, 06-56-446-016

Szakmai konferencia Dinnyésen

Folytatás a 3. oldalról

Aki ilyen üzletet kíván nyélbeütni, annak fizetni kell a beszállítást, a termékek belső belistázását és év végén bizonyos ún. bónusz visszatérítést is. Mindezen felül a TESCO 35 napos határidővel vállalja az áru ellenértékének kifizetését.

Vida úr javaslata szerint nem elég ma csupán ponttyal kereskedni. Ahhoz, hogy megmaradjunk a piacon, széles választékot kell biztosítani és megfelelő szállítási kapacitással kell rendelkezni. Mindezen felül reklámra is szükség van a fogyasztás növelése érdekében, ezért a győriek az AMC-vel és a Haltermelők Országos Szövetségével közösen az 1999. évben is többször rendeztek kóstolókat különböző kiállításokon, rendezvényeken.

...széles választékot kell biztosítani és megfelelő szállítási kapacitással kell rendelkezni

A szakmai értekezlet befejezéseként Borbély Gyula a horgásztatásról, mint a halértékesítés alternatív lehetőségéről tartott előadást.

Az értekezleten a HOSZ Pontytenyésztő Tagozatának múlt évi tevékenységéről és 2000. évi feladatairól Dr. Bakos János, a HOSZ Pontytenyésztő Tagozatának tenyésztés vezetője tájékoztatta a megjelenteket.

1999. év eseményeiről

– A Pontytenyésztő Tagozat munkatársai az OMMI közreműködésével 1999. áprilisában ellenőrizték az ország 3 különböző termőhelyi adottságú gazdaságába való egynyaras pontyivadék kihelyezését.

– Áprilisban a HOSZ és az OMMI szervezésében a Pontytenyésztő szervezetek vezetői megbeszélést tartottak az aktuális tenyésztési kérdésekről. Megegyeztek abban, hogy a tenyésztő szervezeteknél az OMMI és a Pontytenyésztő Tagozat munkatársai részt vesznek a fajta kiválogatásában, év közben ellenőrzik a másodnyarasok fejlődését a kijelölt (Nagybaracska, Bikal, Szarvas) gazdaságokban. A tenyészidőben évente 2 x nagyhálós próbahalászatot tartanak, melyen az OMMI és Pontytenyésztő Tagozat képviselői is jelen vannak.

– 1999-ben elkészült a ponty törzskönyvi szabályzata, a kinyomtatott törzskönyveket a tenyésztő szervezetek rendelkezésére bocsátották. A törzskönyvek, melyek az idei évben már kitöltésre kerülnek, tartalmazzák a fajta származási adatait, küllemi leírását és a termelő képességét az adott évre vonatkozólag.

– A HOSZ Pontytenyésztő Tagozata szoros együttműködést alakított ki a Magyar Állattenyésztők Szövetségével (MÁSZ). A Pontytenyésztő Tagozat és a Haltermelők Országos Szövetsége dr. Orosz Sándor igazgató úr személyében részt vett a MÁSZ küldött közgyűlésén Herceghalomban, ahol beszámoltak a Pontytenyésztő Tagozat munkájáról és dr. Orosz Sándort az Magyar Állattenyésztők Szövetsége Elnökségébe választották.

– A MÁSZ kérésére elkészült a Halászat hosszú távú tenyésztési stratégiájának írásos anyaga. Fő részei: ágazat jelenlegi helyzete, a pontytenyésztő és egyéb tenyésztő munka, a halfogyasztás mértéke és növelési lehetősége, a termelés technológia alapjainak fejlesztése, a haltermelés és környezetvédelem összhangjának megteremtése.

– 1999. szeptemberében a HOSZ és a HAKI 3 pontyfajta bemutatásával részt vett a Kaposvári Egyetem regionális állattenyésztési kiállításán. Poszteren bemutatásra kerültek a pontytenyésztő szervezetek és az OMMI által engedélyezett halkeltetők.

– Decemberben az OMMI által szervezett biológiai napokon előadásokat tartott a Tagozat részéről: Dr. Horváth Lászlóné, Váradi László, Dr. Bakos János és Kutasy Gabriella.

Az idei feladatok

– Folyamatosan biztosítani kell a pontyállomány termelőképességének, genetikai minőségének javítását, ennek érdekében folytatódnak a ponty teljesítmény vizsgálatok.

– A tenyésztési program módosítása: a tenyésztő szervezetek teljesítmény vizsgálaton elért eredményét próbálja a tenyésztési programba beilleszteni és a tenyésztési programot módosítani a fajta genetikai javításához.

– Szorgalmazzák a tenyésztő szervezeteknél a törzskönyv vezetését, a törzskönyvezett pontyfajták csoportos és egyedi jelölését. Kötelezővé teszik a származási igazolás vezetését, és kiadását, hogy az eladott állomány további sorsa ezen keresztül ellenőrizhető legyen.

– A Pontytenyésztő Tagozat közreműködik az OMÉK szervezésében és bírálati rendszerének kialakításában.

K. G.

Az európai akvakultúra faji megoszlása értékarányosan (1997, FAOSTAT)

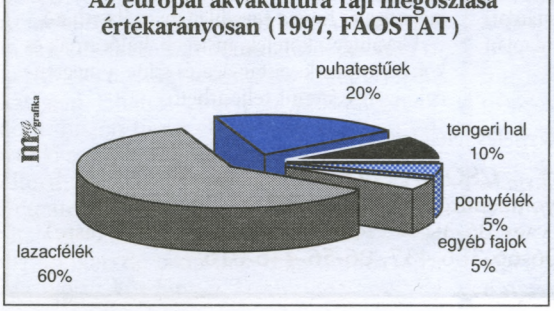

Bangkoki nyilatkozat

Az „Aquakultúra a harmadik évezredben" címmel, februárban nemzetközi konferenciát tartottak Bangkokban. Hasonló méretű és jelentőségű konferenciát utoljára 1976-ban Japánban tartottak. A több mint 600 résztvevő között csaknem 70 ország gazdálkodói, kutatói és stratégái képviseltették magukat.

Az egyhetes eszmecsere eredményeként megszületett a Bangkok Nyilatkozat, valamint az „Aquakultúra Fejlesztési Stratégiái 2000-ren túl" című dokumentum. Ez utóbbi produktum kulcselemei:

- Humán-befektetés oktatáson és továbbképzéseken keresztül.
- Kutatási és fejlesztési (R&D) befektetések.
- Az információáramlás és a kommunikáció fejlesztése.
- A környezetvédelem fejlesztése.
- A vízi állategészségügy fejlesztése.
- A takarmányozás fejlesztése.
- A regionális és inter-regionális kooperáció támogatása.
- Az aquakultúra integrációja a vidékfejlesztésbe.
- A támogatási rendszerek erősítése.
- A genetika és biotechnológia használata az aquakultúrában.
- Az élelmiszer minőségi és biztonsági fejlesztése.
- A piacfejlesztés és a kereskedelem elősegítése.
- Innovációs eredmények használata.

A nyilatkozat felkéri a kormányokat, a magánszektort és más szervezeteket a fenti stratégia elfogadására. A stratégia realizálásában a konferencia a legfontosabb elemként a helyi, nemzeti és regionális kooperációt emelte ki. A konferencia szerint a fejlődő országok technikai kooperációja különleges támogatást érdemel.

Hirdetni is érdemes

Hirdetési feltételek a Magyar Mezőgazdaság mellékleteként megjelenő Halászati Lapok c. információs és marketing hírlevélben

Hirdetések közzétételi költsége:
1/1 oldal fekete-fehér 70.000,-Ft + 25% Áfa
1/2 oldal fekete-fehér 40.000,-Ft + 25% Áfa
1/4 oldal fekete-fehér 30.000,-Ft + 25% Áfa
PR cikk 60.000,- Ft + 25% Áfa
Kísérőszín (panthone 287) + % felár

Többszöri megjelenés esetén kedvezményt nyújtunk az alábbiak szerint:
3 megjelenés után 5%, 6 megjelenés után 10%, 12 megjelenés esetén 15%.

Anyagleadási határidő: lapzárta előtt egy hét. Hirdetési anyagát kérjük szíveskedjen a Haltermelők Országos Szövetsége címére (1126. Budapest, Vöröskő u. 4/b.) megküldeni.

Az élő Tisza fohásza

Engedjétek hozzám az embereket! – mondaná a Tisza, ha beszélni tudna. dr. Csoma Antal, a Haltermelők Országos Szövetségének (Haltermosz) elnöke viszont pontosan tudja, hogy a cianmérgezéssel megtámadott folyót hogyan rehabilitálhatjuk. A halgazdálkodási szakmérnök egész élete a Tiszához kötődik: Tiszalökön – mondják – ladikban született, halász dinasztia sarjaként élte meg fiatal éveit a '60-as években, így nem vitatható, hogy szakértője a folyónak. Az országgyűlési képviselőknek Tisza-ügyben rendezett konferencián figyelemre méltó előadást tartott a folyó rehabilitációjáról.

„Utálom a halászokat, a vadászokat, az erdészeket, mert a halak, a vadak és a fák évmilliókig megvoltak e szakemberek nélkül. Mi szükség van rájuk?" – ezt a mondatot és a kérdést egy ökológus professzor fogalmazta meg. Válaszként azt mondta, hogy amit a buta, kapzsi ember elrontott a természetben, azt a felkészült, természetszerető embernek kell kijavítania. A Tiszát a butaság, a kapzsiság tette és teszi tönkre, hiszen a profit utáni hajsza mindennél, a környezet védelménél is fontosabb egyes emberek gondolkodásában.

Optimistán

A Tisza és vízrendszere a tűrőképesség határán van. A cianmérgezésnek annyi haszna volt, hogy ráirányította a figyelmet a helyzet tarthatatlanságára. Csoma Antal hangsúlyozta, hogy a rehabilitációhoz akkor kezdhetünk hozzá, ha arra is adott a remény, hogy a lehető legkisebb terhelés érje a Tiszát. Az a cél, hogy a folyó újra éljen, amely igyekszik visszaállni az eredetihez közeli állapothoz, ahol jól érzi magát az ember és valamennyi élőlény. Optimizmusra ad okot, hogy ma már nem a Tisza revitalizációjáról, hanem a rehabilitációjáról beszélünk.

A halászok próbahalászásai azt igazolják, hogy jelentős halállomány maradt a Közép- és Alsó-Tisza térségében. A Tisza-tó és a holtágak, a mellékfolyók érintetlenek maradtak, adott tehát a természeti alap a sikeres rehabilitációhoz.

A táplálkozási láncnak csupán néhány eleme sérült, az élővilág csodálatos biológiai diverzitásának köszönhetően pótolható az egyes egyed és elem, így lehetővé vált a tudatos beavatkozás. Pontosabban az emberi beavatkozás a természet segítségével. Arra nincs idő, hogy a természet önmagát gyógyítgassa, itt tudatos, okszerű emberi beavatkozásra van szükség. Az eredeti állapot valószínűleg nem állítható vissza, de az mindenképpen cél, hogy a Tisza és élővilága szempontjából a lehető legjobb helyzetet teremtsük.

Amikor a rehabilitáció alapjait kereste Csoma Antal, akkor a folyó történetét is tanulmányozta. Nem a mesébe illő tiszai halbőség ragadta meg a figyelmét, ami lehetővé tette például azt, hogy Nagy Lajos király uralkodása idején Szeged városában 4 ezer halász élt meg, hanem azt vizsgálta, mit tettek az elődök a Tisza szabályozását követően a halállomány növelése érdekében. Répássy Miklós 1834–1899 közötti időszakban vizsgálta a halfogás és a vízjárás közötti összefüggéseket. Véleménye szerint a Tisza szabályozásából eredően az árterületek kizárásával óriási és visszafordíthatatlan csapás érte a halállományt.

A Tisza szabályozása katasztrofális hatással volt a halállományra

A Tisza szabályozása katasztrofális hatással volt a halállományra: lecsökkent az élettér, romlottak a szaporodás feltételei, csökkent a táplálék mennyisége. Ma már tudjuk, hogy a cianmérgezés után a Tisza különböző szakaszain más és más a helyzet. Van, ahol nagy fokú a károsodás, elsősorban a Szamoson és a Felső-Tiszán, van ahol kisebb, vagy egyáltalán nem volt közvetlen halpusztulással járó kár. Ezért a rendelkezésre álló mérési adatokat figyelembe véve kellene a feladatokat meghatározni.

Csoma Antal szerint két programra volna szükség. Egy azonnalira és egy hosszú távúra. Az azonnali programban előtérbe kellene állítani a mesterséges beavatkozást a halállomány pótlásával. A hosszú távú program esetében a folyamatos utánpótlás mellett a lehetséges műszaki megoldások megvalósításával az úgynevezett ártéri, vagy fok-gazdálkodás lehetőségeit kellene kihasználni. Ez utóbbira jó példa a Nagykörű község önkormányzatának kezdeményezése, miszerint megkezdték az ártéri vagy fok-gazdálkodás elvein alapuló gazdálkodási forma tervezését.

Pótolni a halállományt

Az azonnali program megvalósításánál figyelembe lehet venni az elmúlt 5 év állománypótlás adatait. A kihelyezések évről évre növekedtek, s a számadatok tudatos telepítési programra utalnak. A telepítésekből látható, hogy a Tiszán és a Tisza-tavon olyan halállomány alakult ki, amely érdemessé tette ezeken a vízfelületeken a horgászást nem csak a helyieknek, hanem az ország más részéből és külföldről jövő vendégek számára. Mindemellett a halászok megélhetését is biztosították.

Halászati hasznosítás

A haltelepítések tervezésénél az elmúlt 5 év telepítési szisztémáit kellene alkalmazni. Külön kiemelten kellene továbbra is kezelni az ún. ragadozó halas programot, külön a ponty kihelyezést, és külön a védett és egyéb halak utánpótlását. A halászati hasznosítók már leadták ezzel kapcsolatos javaslataikat és elképzeléseiket a miniszteri, illetve kormánybiztos részére. Reális veszélye van annak, hogy ha nem folytatjuk az évek óta alkalmazott telepítési gyakorlatot, akkor a halpusztulás következtében felszabadult életteret nem a nemes, vagy védett fajok foglalják el, hanem az ilyen lehetőséget jól kihasználó ezüstkárász, vagy silány keszegfajok. E halak túlszaporodása esetén sokkal nehezebbé válik az emberi beavatkozás, mintha ezt a folyamatot megelőzzük.

Az állomány utánpótlásához, az élettér javításához pénzre van szükség

Az állomány utánpótlásához, az élettér javításához pénzre van szükség, amelynek összegszerűségét úgy határozhatjuk meg, hogy annyit kellene erre fordítani, amennyi az értékfelmérések alapján megsemmisült és amennyi kár keletkezett. A rehabilitáció során a szennyező forrásokat meg kell szüntetni, a szennyezés lehetőségét minimálisra kell csökkenteni. A programok kidolgozása mellett a médiában pozitív Tisza-kép megjelenítését kell szorgalmazni. Az élő Tisza fohászát – Engedjétek hozzám az embereket! – akkor halljuk meg, ha az ember jól érzi magát ebben a környezetben.

Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg) 2000. év 17. hét (április 26–29.) az ország különböző piacain

	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	600	300
Budapest Lehel u.	540	278
Budapest Rákóczi tér	600	350
Budapest Fény u.	580–650	-
Debrecen	500	280–300
Győr	580	280
Miskolc	500	280–350
Pécs	580	250–300
Szeged	400–480	160–250
Szekszárd	390*	250

*/akciós ár

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2000. év 17. hét (április 26–29.) az ország egyes régióiban

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	300–360	130–160
Észak-Alföld	300–310	150
Dél-Dunántúl	300–320	140–160
Közép-Magyarország	300–340	140–160

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Új akcióterv készült

Örömmel adjuk hírül, hogy az elmúlt évben megkezdett halászati ágazati marketing-kommunikációs program folytatásaként a 2000. évi akcióterv elkészült. Az akcióterv új koncepcionális alapokról indul, hiszen a Tisza-vidéki ciánszennyezés következtében az ez idáig is igen alacsony éves halfogyasztás tovább csökkent, s a hazai termelésű élőhal- és halkészítmények irányába a fogyasztói bizalmatlanság az ország egész területén érzékelhető.

Az előzőkből kiindulva az ez évi legfontosabb halászati ágazati marketing-kommunikációs feladat a fogyasztók bizalmának megszerzése, illetve visszaszerzése, ezáltal a hazai piaci pozíciók megtartása.

Ennek az igen nehéz feladatnak a teljesítéséhez – eddigi ismereteink szerint – meglehetősen szerény támogatást kapunk a szakminisztériumtól az AMC Kht.-n keresztül. Az elmúlt évben elkészített és az AMC Kht.-hoz beadott 2000. évi halászati ágazati marketing-kommunikációs programból kiemelt két támogatott tevékenység a Public Relation (tudatos kapcsolatszervezés és kapcsolattartás), valamint az értékesítés-ösztönzés. A két tevékenység tartalmi meghatározásánál arra törekedtünk, hogy azok egymással összhangban legyenek, egymást erősítsék. Az értékesítés-ösztönző akciók tervezett helyszínei időpontokkal a következők: Budapest, Városliget, központi Majális 2000. május 1., Szeged, Tiszafesztivál 2000. június 8.-11., Baja, 2000 bográcsos népünnepély 2000. július 6., Budapest, Budai Vár, borfesztivál 2000. szeptember.

Terveink szerint valamennyi eseményen kóstoltatással egybekötött promóciós tevékenységet végzünk, azaz valamennyi helyszínre kitelepül egy-egy vendéglátóegység, s különleges halételt kínál a nagyközönségnek, egyben nyeremény játékok révén kóstolójegyekhez juthatnak a résztvevők. A választott helyszínek várhatóan nagy érdeklődésre számottartó események, így a legszélesebb körökben népszerűsíthetjük az „Egyen halat, finom falat! – ponty erre gondoltam" emblémát, s terjesztésre kerülnek a nagy példányszámban ez évben újranyomott receptkártyák.

Az eseményekre minden esetben meghívást kapnak az előző évben megalakult halászati média-klub résztvevői. Mire e sorok megjelennek a központi majálison már túl leszünk. A helyszínre kitelepült Nagybaracskai Bárka Csárda bográcsban elkészített halászleve, melyet 200 adag erejéig kóstoltattunk is, nagy sikert arattak.

A Városligeti Majálison a kóstolójegyeket a központi színpadon zajló haltermeléssel, halfogyasztással kapcsolatos kvíz-játék résztvevői nyerték, további kóstolójegyekhez pedig a Csárdában a „kettőt fizet, hármat kap" akció keretében juthattak a vendégek.

Az eseményhez tartozó PR tevékenység a Duna TV Gazdakörök c. műsorában április 18.-án megjelent PR riport volt, amelyben bemutatásra került a Nagybaracskai halászlé elkészítése, s beharangozta a Majálison való megjelenést is. Ezt a műsort a Gazdakörökben további két alkalommal, a Virradóra c. műsorban pedig egy alkalommal megismételték. A későbbiekben tervezett értékesítés-ösztönző akciókhoz tartozóan, azokat megelőzően szintén a Duna TV Gazdakörök, majd Virradóra c. műsorokban recepteket adunk közre, egyben beharangozzuk az elkövetkező eseményt. Az elkövetkezendő alkalmakra ezúton meghívjuk és szívesen látjuk Önöket is!

Az eseményekkel kapcsolatos további információkkal készséggel állnak rendelkezésre a Halászati Marketing Bizottság munkatársai. (Telefon: 355-7019, 214-2643).

S. V.

Együttműködés a borosokkal

A Magyar Borgazdaság Szövetség (MBSZ) és a Haltermelők Országos Szövetsége (Haltermosz) együttműködési megállapodást kötött az idei esztendőre. A megállapodás célja: a bor és a halfogyasztási kultúra közös fejlesztése marketing eszközökkel.

Mindkét fél egyetértett abban, hogy a borfogyasztási kultúra magasabb szinten áll Magyarországon, mint a halfogyasztásé. A borfogyasztási kultúra az elmúlt évtizedben jelentős fejlődésen ment keresztül, mivel több százmillió forintot költöttek marketing tevékenységre. A magyar bornak egyre jobb a hírneve a világpiacon, bár ez még nem jelenti azt, hogy az ágazat jövedelmezőségi szintje is magas. Sőt, a magyar borgazdaságban is hasonló finanszírozási problémák fedezhetők fel, mint a mezőgazdaság egészében.

A halfogyasztással kapcsolatban a felek egyetértettek abban, hogy a marketing munkára nagy hangsúlyt kell helyezni. Az 1999-ben elindított ponty marketing tevékenységnek ugyan már jelentkeztek a pozitív hatásai, ám a tiszai cián-, majd a nehézfém szennyezés romba döntötte az eddigi munka eredményét. Ennek ellenére a ponty marketing munkát tovább kell folytatni. A belföldi halfogyasztás alacsony, a Haltermosz a Hal Terméktanáccsal karöltve, az FVM AMC támogatásával szeretné elérni, hogy a halfogyasztás ne csökkenjen.

A felek egyetértettek abban is, hogy a bor és a hal együttes megjelenítése kellő reklámhordozó. A halételek fogyasztásához megfelelő bort kell kiválasztani, amit ha jól közvetítenek a közönség számára, akkor a köztudatban is elterjed, hogy e két termék a magyar gasztronómiai kultúrában összetartozik.

A felek megállapodtak abban, hogy a közös marketing tevékenységet a kis lépések taktikájával végzik. A marketing munka boros és halas eseményekhez kötődik A felek elhatározták, hogy minden olyan boros és halas rendezvényen, ahol a másik termék is megjelenhet, ott a két szövetség, illetve a hozzá tartozó cégek bemutatkoznak. Nem csak szóban, hanem a termékekkel is. Az első ilyen közös megjelenés május közepén, a Magyar Borok Házában rendezendő boros cégek bemutatója lesz, amelyet a média számára rendeznek. Ezeken az eseményeken – miután éves szinten öt-hat alkalomról van szó – halételeket is felszolgálnak. Közös megjelenésre ad lehetőséget az országos halfőző verseny, a bajai 2000 halbográcsos esemény, a borfesztivál, az OMÉK, a Foodapest.

A tervek szerint az idén – erre csak év végén lehet sort keríteni – megrendezik a halételekhez illő borok versenyét. Ez a verseny úgy rendezhető, ha a legnépszerűbb 8–10 halételhez hirdetik meg az országos borversenyt, s 3–5 nagydíjat oszt ki a zsűri. A versenyt a nemzetközi borversenyeken általában használatos Vedel-féle hibapontos rendszer szerint kell megtartani.

A felek megállapodtak abban, hogy az együttműködés tapasztalatait 2001 januárjában kiértékelik.

H-n

Francia „csodafegyver"

A Fish Farming International januári számában egy hirdetés olyan eszközt propagál, amely állítólag a kormorán elleni védekezés hatékony eszköze lehet. A szóban forgó eszköz egy lézer puska, amely állítólag 2,5 km-es távolságból is képes a madarakat elriasztani anélkül, hogy a madarat vagy környezetét fizikailag károsítaná.

A madarak optikai riasztásával 1987 óta foglalkozik a DESMAN cég. A DESMAN LASER FL R 005-ös számú termék konkrétan kormoránok elriasztására fejlesztették ki, melyet egyetlen lézersugár kibocsátásával tesz meg. Nincs töltény, nincs hang vagy ólom, ami károsítaná a környezetet.

A terméknek két hátránya van: az egyik, hogy csak az ülő, pihenő madárra alkalmazható. A legtöbb helyen viszont a madár már csak a halpusztítás után pihen meg. A másik probléma a puska ára, ami közel 1,5 millió forintos árával a magyar piacon nem biztos, hogy versenyképes. Van lehetőség a puska bérlésére is, melynek költsége havonta mintegy százezer forint.

Halász szakmunkásképzés

A Komárom-Esztergom megyei önkormányzat Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakmunkásképző Iskola iskolarendszeren kívüli szakképzést hirdet meg halászok számára. A tatai intézmény szakemberei képzési programot állítottak össze, amelyben a feltételrendszert is meghatározták.

A szakképzésben mindazok a 20. életévüket betöltött, legalább 2 éves szakmai gyakorlattal (lehet tógazdaságban, vagy természetesvizi halászatban eltöltött idő) rendelkező fiatalok részt vehetnek, akik fizikailag is alkalmasak a halász szakmára. A tervezett képzési idő elméleti síkon 312 tanítási óra (39 tanítási nap), gyakorlati síkon pedig 188 óra. Az elméleti oktatásban 8 tantárgy szerepel (például haléletan, halkórtan, tógazdasági haltenyésztés, természetesvizi halászat stb.).

A képzés tandíja 159 ezer forint, amelynek egy részét pályázat útján is megigényelhetik a jelentkezők. Bővebb információt a Haltermelők Országos Szövetségénél kaphatnak az érdeklődők, miként a jelentkezéseket is ide, a 1126. Vöröskő u. 4/b-ben (telefon: 355-7019, fax: 214-26-43) várják.

Csökkentett tengeri halászati kvóták

Az Európai Unió decemberben csökkentette a tengeri halászati kvótákat. A kialakult piaci vákuum az aquvakultúra javát szolgálhatja, de ehhez jobb gazdasági stratégiára, fejlettebb higiéniára és célzott marketingtevékenységre lesz szükség.

A piac résztvevőinek általános véleménye, hogy ez komoly lehetőség a tógazdasági haleladás növelésére. A lazac és a tengeri sügér tekintetében már most megfigyelhető az elmozdulás a tógazdasági halak irányába. Svájci, norvég és angol halgazdaságok már készülnek a felkínálkozó lehetőség kiaknázására. Mégis talán a legtöbbet a kelet-európai halgazdaságok profitálhatnak, ha készek exportjuk növelésére és a norvég, skót és ír modell mintájára egy egységes promóciós szövetséget kötni egymással.

A kereslet oldaláról már látszik a vásárlók csökkenő ellenállása a tógazdasági halak ellen. Ugyanakkor halgazdaságok egymás legfőbb konkurenciái lehetnek, mely túltermeléshez és hamar csökkenő árakhoz vezethet. A minőség pedig nem szabad, hogy a tengeri termékek minősége alá csökkenjen.

Madárprojekt Luisiana-ban

Jay Huner a Louisianai Egyetem professzora egy biológus csoporttal együtt a louisianai farmgazdaságok értékét dokumentálja a madárvilág részére biztosított élőhely szempontjából. Számos ornitológus, biológus, amatőr- és profi madármegfigyelő dolgozik a projekten, melyet a lafayetti Vizes-élőhely Kutató Központ támogat.

A csoport eddig 222 madárfajt jegyzett fel a kijelölt farmgazdaságokban, mely az államban jegyzett 450 fajhoz viszonyítva nagyon jó arány.

Huner szerint az édesvízi ráktavak által biztosított vizes élőhely mintegy 70–100 különböző vízimadarat vonz a területre. Továbbá Huner professzor meg van győződve, hogy a lista még vagy 25–30 fajjal bővülni fog a kutatások során.

Halászat a Hálón

A skót Fishlink szerint a halászat és az aquakultúra annyira távol helyezkedik el a „külvilágtól", hogy emiatt fontos, hogy az ágazat jelen legyen a világhálón. Fishlink egy olyan szolgáltató cég, mely segít a cégeknek az Internetre kerülésben azzal, hogy számukra honlapokat készít és publikál. A tulajdonosok szerint a Fishlink az ágazat átfogó és naprakész elektronikus könyvtára.

Az érdeklődők két lehetőség közül választhatnak:

• A Directory Entry egy egyszerű oldal, melyen megjelentethetik cégük emblémáját és a legfontosabb információkat.

• A Special Entry már komplett honlapot takar, amely a cég kívánságának megfelelően készül el.

Természetesen mindkét megjelenési forma „kereshető", vagyis kulcsszavak segítségével könnyen megtalálható a „szörföző" számára. Továbbá lehetőség van a honlap több nyelven történő megjelenésére is, melyben a cég saját fordítói segítenek.

A Fischtechnik válogatógépe

A német Fischtechnik cég elsősorban halászati eszközök fejlesztésével és gyártásával foglalkozik. A közelmúltban piacra dobtak egy új terméket, mely a halivadék méret szerinti válogatását teszi könnyebbé.

A gép több halfajt tud válogatni 0.5-től 1150 gramm súlyig. Kapacitása eléri a 0.5–1 tonnát óránként.

A Fischtechnik szerint a gépet rendkívül könnyű kezelni, kevés karbantartást igényel és az anyagminőségnek köszönhetően a tengervíz sem teszi tönkre. A gépek variálhatóak, így az is megoldható, hogy egyszerre négy méretet is válogasson. A legtöbb gépnek úgynevezett bioscannere van, ami a halakat a kivezetésnél megszámolja.

Létezik olyan válogatógép is, amely akár 10 kilogrammos halakat is képes szétválogatni, egy, kettő vagy négy párhuzamos válogatósoron. A cég foglalkozik komplett halgazdaságok felszelésével, vagyis a software-től a hardware-ig terjed a termékkínálata.

A nemzetközi híreket
Ifj. Lévai Ferenc
állította össze

Uniós támogatás a hazai halászatban (II.)

A közép- és kelet-európai országok csatlakozási tárgyalásainak megindulásával párhuzamosan az Európai Unió (EU) alapvető reformokat hajtott végre a társult államok számára nyújtandó segélyprogramjaiban. Az előző lapszámban a PHARE programot ismertettük, ezúttal a SAPARD és ISPA programokkal foglalkozunk. Az EU 5. Kutatási Technológiafejlesztési Keretprogram pedig támogatást nyújthat a felsőoktatási intézmények, kutató intézetek, kis- és középvállalkozások számára kutatási-fejlesztési projektek megvalósítására.

A SAPARD rövid története 1997-ben kezdődött, amikor is az EU luxemburgi csúcstalálkozóján a tagországok igérvényt adtak a társult országok számára létrehozandó mezőgazdasági, közlekedési és környezetvédelmi célterületeket felölelő támogatási források kialakítására. 1999. márciusában a berlini csúcstalálkozón meghatározták, hogy 10 országnak hét éven át 520 millió euró támogatást nyújtanak.

A keretösszegek nyilvánosságra hozatala után hazánkat kisebb csalódás érte, mivel az előzetesen remélt 50–70 millió euró támogatás helyett országunknak meg kell elégednie az évenkénti 38,054 millió euró segélykerettel, amely a jelenlegi árfolyam mellett 10 milliárd Ft-nak felel meg.

A program megvalósítása

A SAPARD program alappillére az ún. országprogram. Ebben a tervezetben szerepelnek azok a célterületek, melyeket hazánk fejleszteni kíván.

Az országprogram alapjainak lefektetésével párhuzamosan kialakult az ún. kistérségi rendszer. Mintegy 190 kistérség alakult az országban, melyek egyenként, a helyi igényeket és lehetőségeket figyelembe véve alakítják ki a kistérség fejlesztési prioritásait.

A SAPARD program alappillére az ún. országprogram

A SAPARD futamideje 2000–2006, tehát a következő 7 évben, illetve csatlakozásunk időpontjáig fog financiális segítséget nyújtani a mezőgazdaságban és vidéken dolgozóknak. A SAPARD rendelet alapján a 10 milliárd Ft-os uniós támogatás mellé a magyar kormánynak hozzá kell rendelnie 25% nemzeti támogatást, így összességében a SAPARD program mintegy 13,3 milliárd Ft-nyi összeg felett fog rendelkezni. A SAPARD program menete várhatóan egyszerűbb lesz a PHARE-nál tapasztaltaknál. Itt az egyes projekttervek nem kerülnek kiküldésre bírálat és jóváhagyás végett Brüsszelbe, az unió szabadabb kezet ad a hazai kormányzati szerveknek. A támogatás két csoport között oszlik meg: agrárstruktúra-fejlesztés és vidékfejlesztés. A támogatási arány valószínűleg az első 3 évben az agrár-struktúra támogatások irányába fog eltolódni, míg az ezt követő 4 évben a vidékfejlesztés fog nagyobb rész felett rendelkezni. Szakemberek véleménye szerint az első pályázatok kiírására a harmadik negyedévben kerülhet sor.

A támogatás célterületenként változik, de jövedelemtermelő beruházásoknál a támogatás mértéke legfeljebb 50% lehet. A pályázati űrlapok hasonlóak lesznek az FVM pályázati formanyomtatványokhoz. Lényeges lesz a pályázati bírálat során egy alapos üzleti terv, a szükséges indoklásokkal. A bírálati rendszer elvileg egy 100 pontos szisztémát fog követni, ahol a célterületenként meghatározott követelmények eltérő súlyozással szerepelnek. Így például a „Mezőgazdasági vállalkozások beruházásainak támogatása" elnevezésű intézkedéseknél értékelési szempont a kistérségi programhoz való illeszkedés, vagy a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban történő részvétel. A mezőgazdasági termékek feldolgozását elősegítő intézkedések esetében a legfontosabb feltételek a higiéniai követelményeknek történő megfelelés és az önkéntes minőségtanúsítási rendszer (pl. HACCP) lesznek. A projekteknek számolni kell egy igen szigorú hazai és uniós ellenőrzéssel, ami eddig hiányzott a hazai pályázati struktúrából.

A támogatás célterületenként változik, de jövedelemtermelő beruházásoknál a támogatás mértéke legfeljebb 50% lehet

Mire pályázhatunk mi „halasok"?

A halászati szektorban dolgozók részére több kapcsolódási pont adódik a SAPARD programhoz, elsősorban az agrár-struktúra fejlesztés területén, de a vidékfejlesztési programokban is. Az előzőekben már említettük a beruházásokat támogató és a feldolgozást elősegítő intézkedéseket, amelyekben 30% illetve 40% lehetne az összes támogatás mértéke a SAPARD tervezet szerint. Mindkét esetben 40 millió forintban maximálja a támogatás felső határát a tervezet és a halászati termékek feldolgozásának fejlesztésére szánt összeg, véleményünk szerint jóval az igények alatt van.

A termelői csoportok felállítását minden mezőgazdasági ágazatban támogatja a tervezet szerinti program. Ez esetben a támogatás összege a létrehozott termelői csoport éves árbevételének alapján kerül megállapításra. A fentieken kívül persze pályázhatnak a halászati vállalkozások valamennyi intézkedési területen, így például az agrár-környezetvédelmi és az alternatív jövedelemszerzést támogató projektekkel is.

Mivel a pályázatok kiírása és a pénz felhasználás időtartamaként megjelölt év vége között nagyon szűk a rendelkezésre álló idő, várhatóan a határidők is szűkösek lesznek. Célszerű lenne tehát, ha a vállalkozások felkészülten, kész tervekkel várnák a pályázati felhívás megjelenését.

Az EU 5. kutatási-, fejlesztési- és demonstrációs keretprogram költségvetése 1998–2002 közötti időszakban 14,96 milliárd eurót tesz ki. Ezen belül a halászati szektort leginkább érintő témakör, a kis- és középvállalkozások támogatása program 363 millió Euro-val gazdálkodik.

Egymillió euró

A pályázat elnevezése kifejezi már, hogy a pályázóknak fejlesztési és kutatási tevékenységet kell bemutatni a projektterveikben. A minimális követelmény, hogy 1 projektet 3 kis- és középvállalkozás nyújtson be, tehát minimális 3 résztvevőnek kell együttműködnie az adott problémakör megoldásában. Mivel unió által nyújtott támogatásról van szó, ezért a minimálisan szükséges 3 résztvevő közül egyiknek EU tagországi vállalatnak vagy vállalkozónak kell lennie. A támogatási arány 50%, a saját erő szintén 50%, de a saját erőt részben állami támogatással lehet helyettesíteni. A maximális támogatás 1 millió euró lehet projektenként. A pályázatok beadása folyamatos, évente 4 alkalommal bontják a beérkezett pályázati anyagokat. A pályázati bontást követő 7 hónapon belül a nyertes pályázókkal szerződést kötnek, és további 3 hónap múlva utalják az elnyert támogatást. A pályázatnál előnyt jelent, ha kutatóintézetek vagy felsőoktatási intézmények is részt vesznek a projektek megvalósításában.

Amennyiben a halászati vállalkozóknak az itt ismertetett pályázati lehetőségekről bővebb információra van szüksége, kérjük keressék a Haltermelők Országos Szövetségét.

Dr. Urbányi Béla és Bardócz Tamás